

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
„ИЛИЈА М. ПЕТРОВИЋ“

Бр. 440

29.12.2011. год.
ПОЖАРЕВАЦ

ПЛАН УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА ОД ПОВРЕДЕ ПРИНЦИПА РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
„ИЛИЈА М. ПЕТРОВИЋ“
ПОЖАРЕВАЦ

www.nbpo.rs

Народна библиотека „Илија М. Петровић“ Пожаревац
Дринска 2, 12000 Пожаревац
тел. 012521-957; 012531-929; 012521-029
е-майл: biblioteka1847@nbpo.rs
www.nbpo.rs
пнб: 100442528
жиро рачун: 840-396664-35

На основу члана 19 Закона о родној равноправности („Службени гласник РС“ број 52/21) од 24. маја 2021. године, за потребе Народне библиотеке „Илија М. Петровић“ Пожаревац израђује се:

ПЛАН УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА ОД ПОВРЕДЕ ПРИНЦИПА РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

План управљања ризицима од повреде принципа родне равноправности Народне библиотеке „Илија М. Петровић“ Пожаревац, израђен је дана 29.12.2022. године.

Овај План налази се на сајту Народне библиотеке „Илија М. Петровић“ Пожаревац www.nbro.rs и у писаном облику у Народној библиотеци „Илија М. Петровић“ Пожаревац, у архиви. Садржи процену ризика, рокове за доношење и спровођење плана управљања ризицима од родне равноправности у Народној библиотеци „Илија М. Петровић“ Пожаревац.

План управљања ризицима може се бесплатно добити у Народној библиотеци „Илија М. Петровић“ Пожаревац, Ул. Дринска бр. 2, 12000 Пожареац, канцеларија рачуноводства.

Садржај

ПЛАН УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА ОД ПОВРЕДЕ ПРИНЦИПА РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ	2
УВОД.....	5
Значење поједињих израза	6
Међународни акти и правни оквир Републике Србије на којима се заснива родна равноправност	8
ОПШТИ ДЕО.....	10
Назив, подаци о седишту и одговорном лицу и лицу за координацију током израде плана .	10
Родно осетљива статистика.....	13
Полна заступљеност у органима управљања, као и у појединачним органима пословања односно рада.....	14
Структура запослених према степену стеченог образовања	14
Структура запослених према годинама старости.....	14
ОБЛАСТИ И ПРОЦЕСИ КОЈИ СУ РИЗИЧНИ ЗА ПОВРЕДУ ПРИНЦИПА РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ	16
Опште мере.....	18
Посебне мере	18
Рокови за спровођење посебних мера и извештавања.....	19
Мере које се одређују у случајевима осетно неуравнотежене заступљености полова.....	20
ПОДАЦИ О ЛИЦИМА ОДГОВОРНИМ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ МЕРА ИЗ ПЛАНА УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА	21
Списак државних органа и организација цивилног друштва које се баве унапређењем принципа родне равноправности	22

УВОД

Родна равноправност подразумева једнака права, одговорности и могућности, равномерно учешће и уравнотежену заступљеност жена и мушкараца у свим областима друштвеног живота, једнаке могућности за остваривање права и слобода, коришћење личних знања и способности за лични развој и развој друштва, једнаке могућности и права у приступу робама и услугама, као и остваривање једнаке користи од резултата рада, уз уважавање биолошких, друштвених и културолошки формираних разлика између мушкараца и жена и различитих интереса, потреба и приоритета жена и мушкараца приликом доношења јавних и других политика и одлучивања о правима, обавезама и на закону заснованим одредбама, као и уставним одредбама.

Дискриминација на основу пола, полних карактеристика, односно рода, јесте свако неоправдано разликовање, неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), на отворен или прикривен начин, у односу на лица или групе лица, као и чланове њихових породица или њима блиска лица, засновано на полу, полним карактеристикама, односно роду у: политичкој, образовној, медијској и економској области; области запошљавања, занимања и рада, самозапошљавања, заштите потрошача (робе и услуге); здравственом осигурању и заштити; социјалном осигурању и заштити, у браку и породичним односима; области безбедности; екологији; области културе; спорту и рекреацији; као и у области јавног оглашавања и другим областима друштвеног живота.

Непосредна дискриминација на основу пола, полних карактеристика, односно рода, постоји ако се лице или група лица, због њиховог пола, полних карактеристика, односно рода, у истој или сличној ситуацији, било којим актом, радњом или пропуштањем, стављају или су стављени у неповољнији положај, или би могли бити стављени у неповољнији положај.

Посредна дискриминација на основу пола, полних карактеристика, односно рода, постоји ако, на изглед неутрална одредба, критеријум или пракса, лице или групу лица, ставља или би могла ставити, због њиховог пола, полних карактеристика, односно рода, у неповољан положај у поређењу са другим лицима у истој или сличној ситуацији, осим ако је то објективно оправдано законитим циљем, а средства за постизање тог циља су примерена и нужна.

Дискриминација на основу пола, полних карактеристика, односно рода постоји ако се према лицу или групи лица неоправдано поступа неповољније него што се поступа или би се поступало према другима, искључиво или углавном због тога што су тражили, односно намеравају да траже заштиту од дискриминације на основу пола, односно рода, или због тога што су понудили или намеравају да понуде доказе о дискриминаторском поступању.

Дискриминацијом на основу пола, полних карактеристика, односно рода, сматра се и узнемирање, понижавајуће поступање, претње и условљавање, сексуално узнемирање и сексуално учењивање, родно заснован говор мржње, насиље засновано на полу, полним карактеристикама, односно роду или промени пола, насиље према женама, неједнако поступање на основу трудноће, породиљског одсуства, одсуства ради неге детета, одсуства ради посебне неге детета у својству очинства и

материнства (родитељства), усвојења, хранитељства, старатељства и подстицање на дискриминацију као и сваки неповољнији третман који лице има због одбијања или трпљења таквог понашања.

Дискриминација лица по основу два или више личних својстава без обзира на то да ли се утицај поједних личних својстава може разграничити је вишеструка дискриминација или се не може разграничити (интерсексијска дискриминација).

Законом о родној равноправности уређује се појам, значење и мере политике остваривања и унапређења родне равноправности, као и врсте планских аката у области родне равноправности, надзор над применом закона и друга питања од значаја за остваривање и унапређење родне равноправности. Овим законом се уређују обавезе органа јавне власти, послодаваца и других социјалних партнера да интегришу родну перспективу у области у којој делују.

Чланом 13. Закона о родној равноправности дефинисане су врсте планских аката, међу које спада и План управљања ризицима од повреде принципа равноправности. План управљања ризицима од повреде принципа родне равноправности предвиђен чл.19. представља гаранцију родне перспективе, уродњавања и уравнотежене заступљености полова у поступањима органа јавне власти, послодаваца, осигуравајућих друштава, политичких странака, синдикалних организација и других организација и удружења.

Значење поједињих израза

Поједини термини коришћени у овом Плану имају следеће значење:

- род означава друштвено одређене улоге, могућности, понашања, активности и атрибуте, које одређено друштво сматра прикладним за жене и мушкарце укључујући и међусобне односе мушкараца и жена и улоге у тим односима које су друштвено одређене у зависности од пола;
- осетљиве друштвене групе су жене са села, жртве насиља, као и групе лица које се због друштвеног порекла, националне припадности, имовног стања, пола, родног идентитета, сексуалне оријентације, старости, психичког и/или физичког инвалидитета, живота у неразвијеном подручју или из другог разлога или својства налазе у неједнаком положају;
- пол представља биолошку карактеристику на основу које се људи одређују као жене или мушкарци;
- једнаке могућности подразумевају једнако остваривање права и слобода жена и мушкараца, њихов равноправни третман и равноправно учешће у политичкој, економској, културној и другим областима друштвеног живота и у свим фазама планирања, припреме, доношења и спровођења одлука и равноправно коришћење њихових резултата, без постојања родних ограничења и родне дискриминације;
- дискриминација лица по основу два или више личних својстава без обзира на то да ли се утицај поједињих личних својстава може разграничити (вишеструка дискриминација) или се не може разграничити (интерсексијска дискриминација);
- родна перспектива односи се на узимање у обзир родних разлика, разлика по

полу и различитих интереса, потреба и приоритета жена и мушкараца и њихово укључивање у све фазе планирања, припреме, доношење и спровођење јавних политика, прописа, мера и активности;

- родна анализа представља процењивање утицаја последица планиране активности, укључујући законодавство, мере и активности, јавне политике и програме, по жене и мушкарце и родну равноправност у свим областима и на свим нивоима;
- уродњавање представља средство за остваривање и унапређивање родне равноправности кроз укључивање родне перспективе у све јавне политике, планове и праксе;
- уравнотежена заступљеност полова постоји када је заступљеност једног од полова између 40–50% у односу на други пол, а осетно неуравнотежена заступљеност полова постоји када је заступљеност једног пола нижа од 40% у односу на други пол, осим ако из посебног закона не произлази другачије;
- родно засновано насиље је сваки облик физичког, сексуалног, психичког, економског и социјалног насиља које се врши према лицу или групама лица због припадности одређеном полу или роду, као и претње таквим делима, без обзира на то да ли се дешавају у јавном или приватном животу, као и сваки облик насиља који у већој мери погађа лица која припадају одређеном полу;
- насиље према женама означава кршење људских права и облик дискриминације према женама и сва дела родно заснованог насиља која доводе или могу да доведу до: физичке, сексуалне, психичке, односно, финансијске повреде или патње за жене, обухватајући и претње таквим делима, принуду или произвољно лишавање слободе, било у јавности било у приватном животу;
- узнемиравање јесте свако нежељено понашање које има за циљ или последицу повреду достојанства лица или групе лица на основу пола, односно рода, а нарочито ако се тиме ствара страх или непријатељско, застрашујуће, понижавајуће и увредљиво окружење;
- подстицање на дискриминацију на основу пола, односно рода је давање упутства о начину предузимања дискриминаторних поступака и навођења на дискриминацију на основу пола, односно рода, на други сличан начин;
- сексуално, односно полно узнемиравање јесте сваки нежељени вербални, невербални или физички акт сексуалне природе који има за циљ или последицу повреду личног достојанства, а нарочито ако се тиме ствара страх, непријатељско, застрашујуће, понижавајуће или увредљиво окружење;
- сексуално, односно полно уцењивање је свако понашање лица које, у намери чињења или нечињења дела сексуалне природе, уцени другог да ће у случају одбијања пружања траженог против њега или њему близког лица изнети нешто што може шкодити њеној или његовој части или угледу;
- родно осетљив језик јесте језик којим се промовише равноправност жена и мушкараца и средство којим се утиче на свест оних који се тим језиком служе у правцу остваривања равноправности, укључујући промене мишљења, ставова и понашања у оквиру језика којим се служе у личном и професионалном животу;
- плата представља новчану надокнаду за извршен рад. Право на плату је основно и неотуђиво право запослених из радног односа. Плата подразумева надокнаду за једнак рад, односно рад једнаке вредности уз примену начела једнакости и једнаког поступања према запосленима, без обзира на пол, односно род;
- родни стереотипи јесу традицијом формирани и укорењене идеје према којима су женама и мушкарцима произвољно додељене карактеристике и улоге које одређују и ограничавају њихове могућности и положај у друштву;

Међународни акти и правни оквир Републике Србије на којима се заснива родна равноправност

Међународни акти

- Повеља Уједињених нација
- Универзална декларација о људским правима (1948);
- Европска повеља о људским правима (1950);
- Међународни пакт о грађанским и политичким правима (1966);
- Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима (1966);
- Конвенција о правима детета (1989) и протоколи уз конвенцију;
- Конвенција о правима особа са инвалидитетом (2006);
- Конвенција о спречавању свих облика дискриминације жена (тзв. CEDAW);
- УН Програм акције у односу на мало оружје и практичне мере за разоружање (ПоА);
- Резолуција СБУН – жене мир и безбедност 1325(2000), 1820 (2008), 1888 (2009), 1889 (2009), 1906 (2010), 2016 (2013), 2122 (2013);
- Резолуција ГСУН 65/69 – Жене, разоружање, неширење и контрола оружја;
- Пекиншка декларација и Платформа за акцију (1995);
- Програм Акције Међународне конференције о становништву и развоју (1994);
- Специјална сесија ГСУН: Жене 2000: Родна равноправност, развој и мир за 21 век (2000) – Миленијумска декларација УН A/Res/55/2 (2000);
- Директива Савета Европе 78/2000 о дискриминацији;
- Директива 2006/54/EZ о спровођењу принципа једнаких могућности за мушкарце и жене у погледу запошљавања и занимања;
- Агенда 2030 – циљеви одрживог развоја A/RES/70/1 (2015);
- Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода и пратећи протоколи;
- Повеља ЕУ о основним правима 2016/c 202/025;
- Бечка декларација и програм деловања (1993);

Правни оквир Републике Србије

- Устав Републике Србије, у основним одредбама гарантује равноправност жена и мушкараца и обавезује државу да води политику једнаких могућности (члан 15), забрањује непосредну и посредну дискриминацију по било ком основу или личном својству укључујући и пол (члан 21. став 3), прописује могућност предузимања посебних мера ради постизања пуне равноправности лица или групе лица које су у неједнаком положају са осталим грађанима (члан 21. став 4), гарантује једнакост пред законом (члан 21. став 1), једнаку законску заштиту (члан 21. став 2), заштиту пред судовима (члан 22. став 1), другим државним органима (члан 36. став 1) и међународним институцијама (члан 22. став 2), и посебну заштиту мајки, трудница, деце и самохраних родитеља (члан 66) као и посебну здравствену заштиту трудница, мајки и самохраних родитеља са децом до седме године, која се финансира из јавних прихода (члан 68) и социјалну заштиту породице и запослених (члан 69).
- Закон о родној равноправности („Службени гласник РС“ број 52/21);
- Закон о изменама и допунама Кривичног законика („Службени гласник РС“ број 35/19);
- Закон о изменама и допунама Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, број 22/09);
- Закон о забрани дискриминације („Службени гласник РС“ број 22/09 и 52/21);
- Закон о спречавању насиља у породици („Службени гласник РС“ број 94/16);
- Закон о равноправности полова („Службени гласник РС“ број 104/09)

Назив, подаци о седишту и одговорном лицу и лицу за координацију током израде плана

ОПШТИ ПОДАЦИ О УСТАНОВИ:

Назив: Народна библиотека „Илија М. Петровић“ Пожаревац

Седиште: Пожаревац

Адреса: Дринска 2, 12000 Пожаревац

Тел. 012521-957; 012531-929; 012521-029

e-mail: biblioteka1847@nbpo.rs

[www. nbpo.rs](http://www.nbpo.rs)

Матични број установе: 06961312

ПИБ: 100442528

ЈБКЈС 06700

Текући рачуни: 840-396664-35 (за буџетска средства)

840-396668-23 (за сопствена средства)

Овлашћено лице за заступање: Директорка Вера Зарић Митровић

Народна библиотека „Илија М. Петровић“ Пожаревац, наставља традицију првог основаног Читалишта у Пожаревцу, одлуком Министарства образовања, од 27. јануара 1847. године. Народна библиотека „Илија М. Петровић“ Пожаревац је уписана у судски регистар код Окружног привредног суда у Пожаревцу под бр. Фи. 69/2015 - усклађена шифра делатности. Библиотека је уписана у Регистар установа културе, које као поверили посао води Агенција за привредне регистре (АПР).

Библиотека има својство правног лица, на основу тога што је уписана у Регистар установа културе Републике Србије.

Својство правног лица подразумева да има правне обавезе и одговорности које јој припадају на основу закона, оснивачког акта и овог Статута.

Библиотека самостално иступа у правном промету у своје име и за свој рачун и за своје обавезе одговара свим средствима с којима располаже (потпuna одговорност).

Библиотека је корисник јавних средстава - индиректни корисник средстава буџета Града Пожаревца.

Библиотека има свој текући рачун код Управе за трезор.

Седиште Библиотеке је у Пожаревцу, Улица Дринска број 2. Библиотека има свој огранак у Градској општини Костолац, на адреси Улица Трг Братства и јединства 9, 12208 Костолац.

Народна библиотека „Илија М. Петровић“ Пожаревац, је јавна, матична библиотека. Матична је за територију Града Пожаревца и општина Велико Грађаште, Голубац, Жабари, Жагубица, Кучево, Мало Црниће и Петровац на Млави – (*Решење о одређивању библиотека које обављају матичне функције у библиотечко-информационој делатности* - („Сл. гласник РС“, бр. 122/2012). Установа је од републичког значаја и носилац библиотечко-информационог система у Браничевском округу, и као таква, она прати, координира и планира развој свих библиотека под својом надлежношћу, пружа им одговарајућу стручну помоћ, врши надзор над њиховим радом, стара се о усавршавању библиотечко-информационих стручњака за обављање библиотечко-информационе делатности и ради на унапређењу целокупне библиотечке мреже.

Библиотека послује водећи рачуна о демографским, социјалним и географским условима и настоји да библиотечко-информациону грађу и изворе учини доступним грађанима у њиховом месту становља или запосленима у одређеној радној средини. У том циљу матична библиотека сарађује са локалном самоуправом, установама културе и образовања, предузетима и другим правним и физичким лицима.

Библиотечко-информационе услуге Библиотека пружа путем приступа различитим изворима информација, да би задовољила културне, информационе, научне, образовне и рекреативне потребе грађана – корисника, без обзира на расу, националност, старосно доба, пол, веру, језик, инвалидност, економски и радни статус и образовни ниво.

Делатност Народне библиотеке „Илија М. Петровић“ обухвата:

- пружање услуга корисницима, омогућавање приступа библиотечко-информационој грађи;
- давање информација о библиотечко-информационој грађи;
- помоћ корисницима при избору и коришћењу библиотечко-информационе грађе, информационих инструмената и извора;
- вођење документације и статистике о библиотечко- информационој грађи и корисницима;
- израду билтена, каталога, библиографија и других информационих извора;
- позајмицу библиотечко-информационе грађе и протока информација;
- израду, набавку, стручну обраду, чување и заштиту библиотечко-информационе грађе;
- учествовање у изради заједничких каталога и база података;
- организовање културно-образовних програма;
- обављање издавачке делатности.

Различitim облицима деловања подстиче код свих категорија становништва коришћење библиотеке и библиотечко-информационих услуга.

Библиотека води завичајну збирку, што је основна обавеза сваке јавне библиотеке (истражује, сакупља, обрађује, чува и даје на коришћење библиотечко-информациону грађу о историји, друштвеном и културном развитку подручја на коме делује).

Бави се дигитализацијом Завичајне збирке и Збирке некњижне грађе, како би биле доступне ширем кругу корисника (у округу, земљи и свету). Дигитализоване Збирке старе и ретке књиге, старе периодике и разгледнице старог Пожаревца, су доступне путем портала Народне библиотеке Србије и Конгресне библиотеке у Вашингтону (централног каталога целокупне библиотечке грађе у свету). Дигитализацијом се штите постојећи фондови Библиотеке и ради се на заштити културног блага Србије, што тренутно представља један од основних задатака свих библиотека на територији Републике Србије.

Библиотека у циљу испуњења сазнајних потреба корисника, прати издавачку продукцију и набавља публикације путем куповине, поклона и међубиблиотечке позајмице (позајмљује грађу коју нема за потребе корисника и даје путем библиотечке позајмице своју грађу на коришћење другим библиотекама).

Организациона структура Народне библиотеке „Илија М. Петровић“ Пожаревац утврђена је Правилниом о организацији и систематизацији послова у Народној библиотеци „Илија М. Петровић“ Пожаревац, бр. 115 од 06.03.2018. године, бр. 87 од 27. фебруара 2020, бр. 348 од 27 августа 2020. године, бр. 189 од 23. априла 2021. године, бр. 110 од 27. априла 2022. године, којим су утврђене организационе јединице и послови који се у њима обављају. Систематизовано је укупно 21 радно место, а извршилаца има 18, што значи да су три систематизована радна места упражњена.

Народна библиотека „Илија М. Петровић“ Пожаревац			
Организациона јединица - Народна библиотека „Илија М. Петровић“ Пожаревац			
	Унутрашње организационе јединице	Број извршилаца	Стручна звања
1.	Управа Библиотеке	1	Директор
2.	Одељење за финансијско рачуноводствене послове	1	Руководилац финансијско-рачуноводствених послова
3.	Одељење Матичних послова – Одељење за истраживање и развој библиотечког система Баничевског округа	1	Библиотечки инструктор - Дипломирани библиотекар саветник – Руководилац Матичног одељења
4.	Одељење Завичајне збирке и старе и ретке књиге	2	Дипломирани библиотекар саветник Координатор дигиталних процеса - 1
5.	Одељење периодике	2	Дипломирани библиотекар саветник -1 Дипломирани библиотекар - Уредник културних програма -1
6.	Одељење позајмице библиотечке грађе – рад са корисницима (Стручно одељење, Позајмно одељење за одрасле кориснике, Дечје одељење, Одељење за младе)	9	Дипломирани библиотекар -5 Библиотекар – 2 Самостални виши књижничар - 1 Самостални књижничар - 1
7.	Служба набавке библиотечке грађе	1	Виши дипломирани

8.	Служба каталогске обраде библиотечке грађе	1	библиотекар -1 Виши дипломирани библиотекар – 1
Организациона јединица – Одељење Библиотеке – Градска општина Костолац			
9.	Одељење координисања рада и стручних послова	1	Руководилац Одељења, дипломирани библиотекар саветник
10.	Одељење позајмице библиотечке грађе – рад са корисницима	3	Дипломирани библиотекар – 2 Књижничар - 1

Место директора ограничено је мандатом на четири године, уз могућност поновног бирања, како налаже закон. Укупан број извршилачких места на неодређено време у Народној библиотеци „Илија М. Петровић“ Пожаревац, износи 18 (15 у Пожаревцу и 3 у Костолцу). Укупан број извршилачких места на основу Правилника о организацији и систематизацији послова је 21 (17 у Пожаревцу; 4 у Костолцу (3 систематизована радна места нису попуњена.

ОРГАНИЗАЦИОНЕ ЈЕДИНИЦЕ, ОДЕЉЕЊА И СЛУЖБЕ

У Народној библиотеци „Илија М. Петровић“ Пожаревац постоје 2 организационе јединице, од којих се једна налази у Пожаревцу, где је седиште Народне библиотеке „Илија М. Петровић, а друга организациона јединица је унутрашња организациона јединица Одељења Библиотеке на територији градске општине Костолац.

Одељења и службе организационих јединица

Пожаревац – Народна библиотека „Илија М. Петровић“ Пожаревац

1. Позајмно одељење за одрасле кориснике са читаоницом дневне штампе (у оквиру којег се налазе и рачунари за слепа и слабовида лица),
2. Одељење стручне књиге, на коме је посебно организован фонд приручника и стручне књиге са читаоницом и интернет читаоницом
3. Позајмно одељење за децу са читаоницом
4. Омладинско одељење у оквиру кога је читаоница опремљена рачунарима са приступом интернету
5. Одељење завичајне збирке и старе и ретке књиге
6. Одељење периодике са читаоницом за часописе
7. Служба каталогске обраде библиотечке грађе
8. Служба набавке библиотечке грађе
9. Одељење матичних послова – Одељење за истраживање и развој библиотечког система Браничевског округа
10. Одељење за економско-финансијске послове

Костолац – огранак Народне библиотеке „Илија М. Петровић“ Пожаревац

1. Одељење координисања рада и стручних послова

2. Одељење позајмице библиотечке грађе и рада са корисницима

Родно осетљива статистика

Да би се добро разумеле потребе за остваривањем родне равноправности неопходно је постојање родно осетљиве статистике, родно разврстаних података и родних индикатора. То су кључни алати за формулисање, примену, надзирање, евалуацију и ревизију циљева на свим нивоима друштвеног деловања.

Родно осетљива статистика обезбеђује податке за креирање и ревизију политike и програма организација како не би производиле различите ефекте на жене и мушкице. Поред тога, она обезбеђује веродостојне податке о стварним ефектима политика и програма на животе жена и мушкараца.

Редовно и свеобухватно праћење и приказивање родно осетљивих података омогућавају сагледавање стања у друштву (организацији) у погледу родно засноване дискриминације, као и креирање, планирање и спровођење политика и програма који су усмерени на отклањање неједнакости и унапређење положаја дискриминисаних група или дискриминисаних појединача и појединки.

У Републици Србији је у претходном периоду значајно унапређено прикупљање података и разврставање по полу, али и даље постоји много простора за унапређење. Између остalog, Србија је била прва држава ван Европске уније која је 2016. године увела Индекс родне равноправности.

Полна заступљеност у органима управљања, као и у појединачним органима пословања односно рада

ЗАПОСЛЕНИ	ЖЕНЕ	МУШКАРЦИ	УКУПНО
Директор	1		1
Библиотечко-информационни стручњаци	15	1	16
Руководилац финансијско – рачуноводствених послова	1		1
Укупно:	17	1	18

Структура запослених према степену стеченог образовања

Дипломирани библиотекар, виши дипломирани библиотекари и дипломирани библиотекари саветници имају завршене основне академске студије , као и руководилац економско – финансијских послова - 14

Библиотекари имају завршене струковне студије у трајању од три године - 2

Виши самостални књижничари имају вишу школу -1

Књижничари имају средњу школу - 1

Образовање	Број	Жене	Мушкарци
Средња школа	1	1	
Виша школа у трајању од две године	1	1	
Висока струковна школа у трајању од три године	2	2	
Академске студије у трајању од четири године	14	13	1
Укупно	18	17	1

Структура запослених према годинама старости

Године	Број	Жене	Мушкарци
31-40	1	1	
41-50	8	8	
51-60	7	6	1
61-70	2	2	
Укупно	18	17	1

На основу представљених бројчаних података, може се констатовати да у структури запослених у Народној библиотеци „Илија М. Петровић“ Пожаревац, постоји родна несразмерност, и то у корист жена. Овакав тренд је заступљен међу носиоцима библиотечке струке на територији Републике Србије, када су у питању значаја је податак да се сва лица у радни однос примају након спроведеног јавног конкурса, кроз који се проверавају опште, посебне и функционалне компетенције, за сваког кандидата појединачно, независно од пола и које су посебно предвиђене за конкретно радно место и звање, па се у том смислу не може говорити о дискриминацији било ког облика у структури запослених, имајући у виду да ова Библиотека нема утицаја на број и полну структуру лица која се јављају на јавни конкурс, нити на њихов успех током поступка. Чињеница је да се за рад у правосудним органима приликом огласа за рад у библиотекама, у већој мери пријављују жене, што објашњава несразмеру запослених у погледу пола.

У погледу зарада запослених, исте су одређене на основу коефицијента који се утврђује позитивним прописима, и у односу на који не постоји разликовање по полу, односно роду, па самим тим не постоји ни јаз у том делу.

Из наведеног произилази да не постоје принципи или мере које би ова Библиотека могла да предузме а којима би се овај јаз међу половима смањио. Без обзира на непостојање мера или принципа у спровођењу родне равноправности у Народној библиотеци „Илија М. Петровић“ у Пожаревцу, у претходном периоду није било узнемирања, полног узнемирања, посредне или непосредне дискриминације, као ни судских спорова из ове области. Мере које су предвиђене овим Планом управљања ризицима су пре свега са циљем унапређења до потпуне примене принципа родне равноправности.

Свакако, имајући у виду да јаз постоји, оцењен је умерени степен ризика.

ОБЛАСТИ И ПРОЦЕСИ КОЈИ СУ РИЗИЧНИ ЗА ПОВРЕДУ ПРИНЦИПА РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

Области и процеси представљају израз самопроцене Народне библиотеке „Илија М. Петровић“ Пожаревац у вршењу основних принципа родне равноправности.

Народна библиотека „Илија М. Петровић“ Пожаревц, нема интерну документацију из области родне равноправности. Такође, не постоје принципи нити мере којима се мање заступљеном полу обезбеђује активно учешће у саставу и раду органа управљања, нити се издвајају средства за унапређење родне равноправности. Међутим, без обзира на непостојање мера и принципа у спровођењу родне равноправности у Народној библиотеци „Илија М. Петровић“ у Пожаревцу, у предходном периоду од 7 година, није било пријављених случајева узнемирања, полног узнемирања, посредне или непосредне дискриминације, као ни спорова из ове

области.

Мере које су предвиђене овим Планом управљања ризицима су пре свега са циљем унапређења до потпуне примене принципа родне равноправности.

Општи циљ доношења Плана је Остваривање и унапређење родне равноправности у оквиру делокруга рада Народне библиотеке „Илија М. Петровић“ Пожаревац.

Планом се одређују и спроводе посебне мере за остваривање и унапређење родне равноправности у складу са начелом једнаких могућности којима се обезбеђује равноправно учешће и заступљеност жена и мушкараца, посебно припадника осетљивих друштвених група, у области рада, запошљавања, професионалног развоја, и једнаке могућности за остваривање права и слобода.

Овим Планом се врши успостављање инклузивне средине у Народној библиотеци „Илија М. Петровић“ Пожаревац, у којој постоји међусобно уважавање и поштовање запослених, без обзира на било које њихово лично својство, као што су пол, род, родни идентитет, године старости, изглед, инвалидитет, имовно стање, сексуална оријентација и слично.

Подизање свести свих запослених о значају родне равноправности, њеном успостављању и унапређењу.

Увођење родне перспективе у све фазе планирања, припреме, доношења и спровођења пословних политика и мера, средњорочног планирања, израде годишњих програма и планова рада, доношења интерних правних аката.

Уравнотежена заступљеност полова кроз могућност једнаком приступа запосленим женама и мушкарцима позицијама одлучивања и управљања кроз испуњење потребних компетенција за конкретне позиције.

Употреба родно осетљивог језика код означавања лица на руководећим позицијама, у потписима на крају службеног мејла, приликом потписивања званичних дописа као комуникације са другим државним и органима државне управе, услед одржавања стручних скупова, конференција и састанака уз имена учесника и слично.

Остваривање родне равноправности у професионалном развоју свих запослених и стварању једнаких могућности за напредовање, стручно усавршавање и оснаживање свих запослених за равноправно учешће у свим сферама деловања и рада органа.

Примена уродњавања и родно одговорног буџетирања у поступку планирања, управљања и спровођења планова и пројекта.

МЕРЕ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

Закон разврстава мере за остваривање и унапређење родне равноправности на опште мере и посебне мере.

Опште мере се доносе након друштвеног дијалога и широког друштвеног консензуса, док се посебне мере доносе појединачно на нивоу организације.

Опште мере

Опште мере за остваривање и унапређивање родне равноправности јесу законом прописане мере којима се у одређеној области забрањује дискриминација на основу пола, односно рода, или налаже одговарајуће поступање ради остваривања родне равноправности.

Опште мере обухватају и мере утврђене другим актима (декларације, резолуције, стратегије и сл.), чији је циљ остваривање родне равноправности.

Посебне мере

Посебне, односно подстицајне мере за остваривање и унапређивање родне равноправности, су активности, мере, критеријуми и праксе у складу са начелом једнаких могућности којима се обезбеђује равноправно учешће и заступљеност жена и мушкараца, посебно припадника осетљивих друштвених група, у свим сферама друштвеног живота и једнаке могућности за остваривање права и слобода.

Посебне мере, у складу са општим мерама одређују и спроводе орган јавне власти, послодавци и удружења.

У циљу остваривања и унапређења родне равноправности Народна библиотека „Илија М. Петровић“ Пожаревац, доноси следеће посебне, односно подстицајне мере:

➤ **Употреба родно осетљивог језика** на интернет презентацији органа код означавања лица, приликом потписивања званичних дописа као комуникације са другим органима, услед одржавања стручних скупова, конференција и састанака уз имена учесника и слично. Упознавање свих запослених са Приручником за употребу родно осетљивог језика који је објављен на интернет страни Координационог тела за родну равнопраност Владе Републике Србије;

Недоследна употреба женског рода када означавамо жене које обављају одређена занимања или јавне функције није питање граматичке правилности, јер је употреба женског рода граматички не само исправна већ и неопходна. Стога је

доследна употреба језика равноправности питање свести о важности друштвене једнакости мушкараца и жена.

У интерним документима у Народној библиотеци „Илија М. Петровић“ Пожаревц није присутан родно сензитиван језик. Сва документација се води у граматички мушким роду и подразумева природно мушки и женски род лица на који се односе.

➤ **Родно буџетирање у процесу планирања**, управљања и спровођења планова и пројеката на нивоу органа. Подстицати запослене да похађају програм обуке у области родног буџетирања;

➤ **Промовисање једнаких могућности** у управљању људским ресурсима и на тржишту рада;

➤ **Уравнотежена заступљеност полова** у свакој фази формулисања и спровођења политика родне равноправности;

➤ **Континуирано стручно усавршавање запослених** о темама родне равноправности принципа једнаких могућности мирног решавања спорова забране дискриминације на основу пола, рода, сексуалне орјентације, родног идентитета, старости, изгледа и слично. Подстицати запослене да похађају одређене програме обука који се односе на теме родне равноправности и забране дискриминације.

Стицање нових знања и вештина у пуној примени принципа родне равноправности у организацији, као и примена нових знања и вештина стечених на обукама, семинарима и конференцијама у раду.

➤ **Прикупљање релевантних података** разврстаних по полу и њихово достављање надлежним институцијама.

Наведене мере примењују се континуирано, без временског ограничења а спроводиће се од дана доношења Плана управљања ризицима, до постизања циља због којег су прописане.

У Народној библиотеци „Илија М. Петровић“ Пожаревац је именовано лице задужено за родну равноправност које има задатак да: прати спровођење политика и мера за остваривање и унапређивање родне равноправности из делокруга органа у којем су запослени; прати стање о полној структури запослених и радио ангажованих лица у органу у коме су одређени и саставља извештаје о утврђеном стању у погледу достигнутог нивоа остваривања родне равноправности у области из делокруга органа; доставља извештаје руководиоцу органа, које орган јавне власти након доношења, доставља Министарству за људска и мањинска права и друштвени дијалог

Рокови за спровођење посебних мера и извештавања

Предвиђене посебне или подстицајне мере, спроводе се континуирано у току календарске године а остварени резултати се представљају у извештају који се доставља Министарству најкасније до 15. јануара текуће године за претходну годину,

при чему Министарство ближе прописује садржину извештаја.

Подаци који се евидентирају исказују се бројчано или процентуално и не могу да садрже податке о личности.

Подаци се евидентирају на посебном обрасцу које прописује Министарство и у њега се уноси свака промена тих података у року од 8 радних дана од дана када је промена настала.

Мере које се одређују у случајевима осетно неуравнотежене заступљености полова

Више јавно тужилаштво у Београду нема неуравнотежену заступљеност полова у органима одлучивања, као и организационој структури, па тако ове мере нису неопходне за унапређење принципа родне равноправности.

Почетак примене плана

Овај План ступа на снагу даном објављивања на огласној табли Народне библиотеке „Илија М. Петровић“ Пожаревац.

Све мере су донете са циљем континуираног унапређења родне равноправности у Народној библиотеци „Илија М. Петровић“ у Пожаревцу.

Спровођење мера се врши континуирано кроз процесе доношења одлука, квалитативним извештавањем органа руковођења о свим битним елементима везаним за родну равноправност, као и подизањем свести код чланова о значају примене принципа родне равноправности.

Како су предложене мере дугорочне или трајне, не постоји рок за њихов завршетак, већ ће се оне примењивати у континуитету.

Коначни циљ који се жели постићи усвајањем Плана управљања ризицима и спровођењем мера које су у њему наведене је да се могућност да дође до повреде принципа родне равноправности, сведе на минимум.

ПОДАЦИ О ЛИЦИМА ОДГОВОРНИМ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ МЕРА ИЗ ПЛАНА УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА

Одговорно лице у спровођењу мера из Плана управљања ризицима

Редни број	Име и презиме	Функција	Телефон	емаил
1	Татјана Јовановић Негоицић	Виши дипломирани библиотекар	064 844 10 46	tatjanaj80@yahoo.com

**Списак државних органа и организација цивилног
друштва које се баве унапређењем принципа родне
равноправности**

Редни број	Назив државног органа/организације	Контакт	
		телефон	email
1.	Координационо тело за родну равноправност Владе Републике Србије	011/361-9833	rodna.ravnopravnost@gov.rs kabinet@mre.gov.rs
2.	Сектор за антидискриминациону политику и родну равноправност Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог	011/214-2021 011/311-0574	antidiskriminacija.rodna@minljmpdd.gov.rs
3.	Заштитник грађана	011/206-8100	zastitnik@zastitnik.rs kabinet@zastitnik.rs
4.	Повереник за заштиту равноправности	011/243-8020 011/243-6464	poverenik@ravnopravnost.gov.rs

Вера Зарин Митровић
Директорка
Народне библиотеке
„Илија М. Петровић“ Пожаревц

децембар 2022. године